

Lakivaliokunnan mietintö 15/1995 vp

Hallituksen esitys ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 1995 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen 106/1995 vp.

Hallintovaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti antanut esityksestä lausunnon, joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi (HaVL 7/1995 vp).

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina osastopäällikkö Tuomo Rapola, lainsäädäntöneuvos Tuula Linna ja erityisasiantuntija, käräjätuomari Matti Rintala oikeusministeriöstä, poliisijohdaja Seppo Nevala sisäasiainministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Petri Syrjänen valtiovarainministeriöstä, kansliapäällikkö Risto Jaakkola ja lääninpoliisineuvos Jukka Riikonen Uudenmaan lääninhallituksesta, lääninpoliisineuvos Risto Tiainen Kuopion lääninhallituksesta, lääninneuvos Pentti Saira Lapin lääninhallituksesta, ylitarkastaja Jarmo Salminen verohallituksesta, käräjätuomari Jouko Räsänen Helsingin käräjäoikeudesta, I kaupunginvouti Kari Forsman Lahden kaupunginvoudinvirastosta, kaupunginvouti Juhani Haapamäki Jyväskylän kaupunginvoudinvirastosta, osastopäällikkö Maija-Liisa Parmi Espoon nimismiespiiristä, nimismies Matti Vuorinen Vantaan nimismiespiiristä, nimismies Hannu Hyvärinen Nokian nimismiespiiristä, toimitusjohtaja Pentti Heiskanen Sisä-Savon kuntayhtymästä, kehittämisspäällikkö Antti Iso-Koivisto Suomen Kuntaliitosta, puheenjohtaja, nimismies Antero Tuomi ja pääluottamusmies, nimismies Mario Casagrande Suomen Nimismiesyhdistyksestä, lääninpoliisineuvos Mikko Paatero Poliisin lääninjohto ry:stä, varapuheenjohtaja Kyösti Kerälä Poliisijärjestöjen Liitosta, puheenjohtaja, I kaupunginviskaali Jorma Kalske Suomen Kaupunginviskaaliyhdistyksestä, puheenjohtaja, kaupunginvouti Pekka Louekoski Suomen Kaupunginvoutien yhdistyksestä, puheenjohtaja Mauno Laaninen Suomen Ulosottoapulaisten yhdistyksestä, ylitarkastaja Heikki Karakorpi Lääninhallituslakimiehet ry:stä, lakimies Juuso Jokela Suo-

men Pankkiyhdistyksestä, puheenjohtaja, varatoimitusjohtaja Timo Mäki Suomen Perimistomistojen Liitosta, käräjätuomari Seppo Männikkö Käräjäoikeustuomarit ry:stä, asianajaja Aarno Arvela Suomen Asianajajaliitosta, professori Risto Koulu ja professori Juha Lappalainen.

Lisäksi valiokunta on saanut apulaisoikeuskansleri Jukka Pasasen ja apulaisprofessori Matti Pellonpään kirjalliset lausunnot.

Valiokunnassa on samanaikaisesti tämän esityksen kanssa ollut käsiteltävänä hallituksen esitys 83/1995 vp laiksi kihlakunnansyyttäjästä sekä laiksi rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain 9 §:n 2 ja 3 momentin kumoamisesta. Esitykset on pääosin käsitelty yhdessä.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi ulosottoimen hallinto- ja lainkäyttöorganisaatio. Ensin mainitulta osin ehdotukset perustuvat valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista vuonna 1992 annettuun lakiin. Ehdotukset liittyvät ulosottolainsäädännön kokonaisuudistukseen, joka on tarkoitus toteuttaa vaiheittain laajalkoin osittaisuudistuksin.

Uudet ulosoton *hallinto-organisaatiota* koskevat säännökset eli säännökset ulosottoviranomaisista ja ulosottotoimen hallinnosta sijoitetaan ulosottolakiin. Ulosottomiehenä toimisi kihlakunnanvouti, joka olisi myös paikallinen ulosottoviranomainen. Paikallinen ulosottotoimi järjestettäisiin kihlakunnittain. Oikeusministeriö voisi kuitenkin määrätä tehtävien hoitamisesta toisen kihlakunnan alueella ja yhteistoiminnasta ulosotossa. Avustava ulosottomies suorittaisi ulosottomiehen määräämät täytäntöönpanotehtävät ulosottomiehen valvonnassa. Ulosottotoimen keskusviranomaisena olisi oikeusministeriö, jonka hallinnonalaan ulosottoviranomaiset ja ulosottotoimen hallinto kuuluvat. Lääninhallitukselle kuuluisivat sille asetuksessa erikseen säädetty hallintotehtävät.

Ulosottotoimen *lainkäyttöorganisaatio* ehdotetaan uudistettavaksi siten, että muutosta ulosottoasioissa haettaisiin ulosotonhaltijan sijasta käräjäoikeudelta. Ulosottovalitusten käsittely keskitettäisiin 19 käräjäoikeuteen. Käräjäoikeuden päätöksiin haettaisiin normaaliin tapaan muutosta hovioikeudelta ja sen päätöksiin korkeimmalta oikeudelta. Maksuton oikeudenkäynti olisi mahdollinen ulosottovalitusasiassa.

Ulosottomiehen itseoikaisumahdollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi. Ulosottomenettelyyn liittyvien takaisinsaanti- ja vahvistuskanteiden sekä sivullisen nostamien ulosoton torjuntakanteiden yhtenäiseksi sääntelyksi ehdotetaan ulosottolakiin otettavaksi säännöksiä käräjäoikeudessa riita-asiana ajettavasta kanteesta (*täytäntöönpanoriita*).

Lisäksi ehdotetaan ulosottotoimesta annetun lain kumoamista sekä muutoksia osamaksukaupasta annettuun lakiin, maksuttomasta oikeudenkäynnistä annettuun lakiin ja kielilakiin.

Esityksen voimaantulo hallinto-organisaation uudistamisen osalta on riippuvainen paikallishallintouudistuksen toteutumisesta. Sen suunniteltu voimaantuloon kykeytyen ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

Valiokunnan kannanotot

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen lähtökohdat ja tavoitteet

Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettua lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjän-toimen, ulosottotoimen ja yleishallintotehtävien järjestämiseen. Lain tavoitteena on parantaa palvelujen laatua ja kansalaisten oikeusturvaa, turvata palvelujen riittävä ja tasa-puolinen saatavuus maan eri osissa sekä luoda edellytykset toimintojen kokoamiselle yhteen, päätösvallan siirtämiselle paikallistasolle ja palvelujen taloudelliselle tuottamiselle.

Ulosottotoimen nykyinen organisaatio ja ulosottomiehiä koskeva oikeusnormisto on hajanainen. Paikallisia ulosottomiehiä ovat kaupunginvouti ja nimismies. Kaupunginvoudit ovat hallinnollisesti oikeusministeriön alaisia, mutta nimismiehet, jotka ovat myös poliisiviranomaisia, ovat sisäasiainministeriön hallinnon alaisia.

Vallitsevan käsityksen mukaan ulosotto on lainkäyttöä. Ulosottomiehet ovat siten lainkäyt-

tötehtäviä hoitavia itsenäisiä viranomaisia. Tämä huomioon ottaen hallituksen esityksessä on asetettu hallinto-organisaation kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi oikeusturvallisuuden ja -varmuuden lisääminen. Tavoitteena on myös toteuttaa paikallishallintolaissa asetetut muut päämäärät.

Valiokunta on aikaisemmin kiinnittänyt huomiota ulosotto-organisaation epäkohtien poistamisen tärkeyteen ja kiirehtinyt ulosottotoimen siirtämistä kokonaisuudessaan oikeusministeriön alaisuuteen (LaVM 3/1991 vp).

Hallituksen esityksessä omaksutulla tavoitteenasettelulla saadaan aikaan oikeusturvan kannalta tarpeellinen poliisitoimen ja ulosottotoimen eriyttäminen. Lakivaliokunta pitää hallituksen esityksen perusrakennetta lähtökohdiltaan oikeana, koska ehdotettujen säännösten perusteella voidaan luoda sellainen paikallistason ulosottoviranomainen, jolla on alan erityisosaaminen. Näistä lähtökohdista tarkasteltuna myös esitykseen sisältyvä nimitysvallan järjestely sekä laintasoiset säännökset pätevyysvaatimuksista ja työjärjestyksestä ovat asianmukaisia.

Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Ulosottotoimen alueellinen järjestäminen

Valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa on korostetusti tullut esiin huoli siitä, että palvelut huononevat paikallishallintouudistuksen vuoksi. Valiokunnan käsityksen mukaan asiasta keskusteltaessa on välttämättä erotettava toisistaan toisaalta palvelujen laatu ja oikeusturva ja toisaalta palvelujen saatavuus.

Palvelujen laadun turvaaminen — päällikötason järjestelyt. Paikallishallintouudistuksen pääsäännön mukaan paikallinen ulosotto järjestetään kihlakunnittain. Käytännön realiteetit — kihlakuntajaosta johtuvat kihlakuntien aluekoon ja väestömäärään liittyvät suuret keskinäiset erot sekä valtion kireä taloudellinen tilanne — johtavat siihen, että paikallishallintolain yhteistoimintasäännöksiin joudutaan turvautumaan melko laajasti. Hallituksen esitykseen sisältyy lisäksi mahdollisuus nimismiesjärjestelmän poikkeukselliseen käyttämiseen.

Valiokunta katsoo, että palvelujen laatu ja oikeusturvavaatimukset hoidetaan parhaiten sillä, että kunkin toiminnan johdossa on itsenäinen

ja päätoiminen päällikkö, jolla on omalla alalla tarvittava erityisosaaminen.

Lakivaliokunta viittaa hallintovaliokunnan lausunnossa esitettyihin kannanottoihin siitä, miten päällikkötason järjestelyt kihlakunnittain on hoidettava, ja esittää käsityksensä asiasta tiivistysti seuraavasti:

— kihlakunnanvirastoon sijoitetaan oma kihlakunnanvouti aina, kun kihlakunnan arvioidaan riittävän yhden ulosottomiehen työllistämiseen,

— kihlakunnanvouti määrätään hoitamaan toisen kihlakunnanviraston ulosottoyksikköä, mikäli jälkimmäisen viraston työmäärä ei riitä viran perustamiseen,

— ulosottoimesta huolehditaan yhteistointajärjestelyin loma-aikoina ja estetilanteissa silloin, kun kihlakunnanviraston omat resurssit eivät siihen riitä, ja

— nimismiesjärjestelmän käyttämiseen turvaututaan vasta viimesijaisena keinona. Tältä osin valiokunta esittää lisänäkökohtia jäljempänä ulosottolain 1 luvun 11 §:n kohdalla olevissa perusteluissa.

Yhteistoiminta-alueita järjestettäessä ja määrättäessä kihlakunnanvouti hoitamaan toisen kihlakunnan vastaavia tehtäviä on poikkeuksetta hyvän hallintokäytännön mukaisesti kuultava lääninhallitusta, asianomaisia kihlakunnanvirastoja, käräjäoikeuksia ja kuntia. Valiokunta katsoo, että kuulemista koskevat yksityiskohtaiset säännökset olisi hyvän hallintotavan vahvistamiseksi syytä ottaa asetukseen.

Palvelujen saatavuuden turvaaminen. Kansalaiset saavat tarvitsemansa palvelut ensi sijassa poliisimiehiltä, avustavilta ulosottomiehiltä sekä eri toimialojen kansliahenkilöstöltä. Hallintovaliokunnan lausuntoon yhtyen lakivaliokunta pitää yleisöpalvelujen saatavuutta tärkeänä. Nykyiset nimismiesten kansliat ja niiden sijalla jo olevat palvelutoimistot on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä uuden järjestelmän mukaisina kihlakunnanvirastoina, erillisvirastoina tai palveluyksikköinä. Lisäksi kuntiin, joissa ei ole kihlakunnanvirastoa, on asianmukaista palvelutarpeen mukaan perustaa eri hallinnonalojen yhteisiä palveluyksiköitä.

Nykyistä ammattitaitoista kansliahenkilökuntaa ei saa kokonaan keskittää suuriin kihlakunnanvirastoihin. Tällaista henkilökuntaa tarvitaan myös pienemmissä virastoissa ja palveluyksiköissä. Henkilökunnan työnjaon järjestämisessä tarkoituksenmukaiseksi voidaan käyttää

hyväksi lakia julkisen hallinnon asiakaspalvelujen järjestämisestä yhteisissä palveluyksiköissä (802/93).

Eri piirijakojen yhteensovittaminen. Valtioneuvoston vahvistamat käräjäoikeuspiirit ja kihlakuntajako poikkeavat toisistaan. Valiokunnan saamiensa alustavien aluejakosuunnitelmien mukaan myös yhteistoiminnassa olevien ulosottopiirien, syyttäjäpiirien ja poliisi- ja poliisi-alueet eroavat paikoin huomattavastikin toisistaan. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista.

Hallintovaliokunta kiinnittää lausunnossaan vakavaa huomiota siihen, että asianomaiset ministeriöt päättäessään yhteistoiminnasta ja yhteistoiminta-alueista huolehtivat siitä, etteivät yhteistoiminta-alueet poikkea eri toimialoilla toisistaan muutoin kuin välttämättömistä syistä. Lakivaliokunta yhtyy tähän toimintasuositukseen katsoen, että ainakin syyttäjäpiirien ja ulosottopiirien yhtenevyyttä on mahdollista ennen uudistuksen voimaantuloa parantaa. Edelleen lakivaliokunta pitää välttämättömänä tavoitteen käräjäoikeuspiirien ja kihlakuntajajon yhteensovittamista mahdollisimman pian niin, että käräjäoikeuspiiri muodostuu yhdestä tai useammasta kihlakunnasta.

Organisaatiouudistuksen toimeenpanon varmistaminen

Organisaatiouudistuksen toteuttaminen käytännössä ei onnistu pelkillä lain säännöksillä. Uudistuksen toteuttaminen näin laajana ja lukuisien eri viranomaisyksiköiden kesken, joilla kullakin on oma hallintokulttuurinsa ja joissa kaikissa on pitkään vallinnut epä tietoisuus tulevasta uudistuksesta, vaatii yhteisymmärrystä, yhteistoimintaa ja erilaisia tukitoimenpiteitä.

Henkilöresurssija ei siirtymävaiheessa saa mitoitaa liian tiukoiksi, jottei uusien toimivien johto- ja yhteistyösuhteiden luominen vaarannu liiallisen työtaakan johdosta. Valiokunnalle toimittettujen alustavien aluejako- ja henkilöstölaskelmien perusteella tällainen vaara ulosottopiirien muodostamisessa ja mitoittamisessa näyttää ilmeiseltä. Lakivaliokunta viittaa hallintovaliokunnan lausuntoon ja yhtyy siinä esitettyyn huoleen, etteivät kaikki kihlakunnanvoudit pysty johtamaan ja valvomaan avustavien ulosottomiesten toimintaa esitetyn suuruisilla alueilla, pitkien etäisyyksien päässä toisistaan sijaitsevista palvelutoimistoista. Mitoituksessa on lisäksi otettava huomioon, että ulosotonhaltijan lak-

kauttaminen tuo ulosottomiehille uusia tehtäviä mm. muutoksenhakumenettelyssä ja täytännönpanoriitojen käsittelyssä.

Hallintovaliokunta esittää, että ulosottomiehiin kohdistuvaa painetta helpotettaisiin täydentämällä ulosottolain 1 luvun 11 §:ää säännöksellä, jonka mukaan kihlakunnanvouti voidaan vain erityisestä syystä määrätä hoitamaan tehtäviä useamman eri kihlakunnan ulosottoyksikössä. Lakivaliokunta katsoo, ettei asiaa voida korjata hallintovaliokunnan esittämällä muutoksella, vaan käytännön toimilla alustavia yhteistointapipiirisuunnitelmia muuttamalla ja kihlakunnanvoutien lukumäärää lisäämällä.

Uudistuksen läpivienti edellyttää myös laajaa, hyvin suunniteltua ja järjestettyä kaikille henkilöryhmille suunnattua koulutusta. Soveltuvien osin voitaneen hyödyntää käräjäoikeuskoulutuksesta saatuja myönteisiä kokemuksia.

Kansalaisten kannalta on tärkeää huolehtia kaksikielisillä alueilla siitä, että asioiden käsittely ja yleisöpalvelu onnistuvat kummallakin kielellä.

Ulosottoimen lainkäyttöorganisaation uudistaminen

Ulosottolain muutoksenhakusäännökset ovat vanhentuneet. Ne eivät täytä edes oikeusturvan antamiselle nykyisin asetettavien vaatimusten vähimmäistasoa.

Hallituksen esitystä on muutoksenhakusäännösten osalta yleisesti pidetty hyvin valmisteltuna. Uudet säännökset täyttävät niin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vaatimukset kuin hallitusmuodon uuteen 16 §:ään sisältyvän velvoitteen järjestää viranomaistoiminta niin, että jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Näin ollen muutoksenhakemisen siirtäminen ulosotonhaltijalta (lääninhallituksilta) käräjäoikeuksiin on perusteltua.

Eräissä asiantuntijalausunnoissa on kiinnitetty huomiota tilanteisiin, joissa valituksen alainen ulosottoasia on aikaisemmin ollut riita-asiana tai turvaamistoimenpiteenä samassa käräjäoikeudessa ratkaistavana, ja arveltu, että tällaisessa tilanteessa voi syntyä ristiriita ihmisoikeussopimuksen riippumattomuussäännösten kanssa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tähänastisen käytännön perusteella tällaista vaaraa ei ole. On kuitenkin perusteltua hallituksen esityksessä esitetyin tavoin pyrkiä siihen, että ulosottovali-

tukset käsitellään käräjäoikeudessa eri osastolla ja eri tuomareiden toimesta kuin riita-asiat.

Hallituksen esityksessä arvioidaan, että ulosottovalitusten käsittelyn siirtäminen käräjäoikeuksiin vaatii viiden uuden käräjatuomarin viran perustamisen. Valiokunta katsoo, että uudet resurssit on jaettava asukasmäärien ja valitustilastojen perusteella niihin käräjäoikeuksiin, joihin on odotettavissa eniten valituksia.

Paikallishallintouudistuksen johdosta on tarpeen järjestää myös niissä käräjäoikeuksissa, joihin ulosottovalitukset keskitetään, tuomareille ja kansliahenkilökunnalle riittävä perehdyttämiskoulutus.

Ulosottolain kokonaisuudistuksen jatkaminen

Voimassa oleva ulosottolaki on säädetty 3 päivänä joulukuuta 1895, joten se on juuri saavuttanut 100 vuoden iän. Vaikka lakia on moneen kertaan muutettu, laki ei enää vastaa nykypäivän vaatimuksia.

Hallituksen esitys on osa pitkään vireillä ollutta ulosottolain kokonaisuudistusta. Uudistuksen välttämättömyys on ilmennyt tämänkin esityksen käsittelyn yhteydessä. Valiokunnassa on tullut esiin useita kysymyksiä, joiden ratkaisuna joudutaan viittaamaan oikeuskirjallisuudessa omaksuttuihin kantoihin. Ennen kuin nämä asiat voidaan lain säännöksin ratkaista, niitä on vielä tarkemmin selvitettävä.

Valiokunta pitää kokonaisuudistuksen jatkamista välttämättömänä. Samalla valiokunta katsoo, että kun ulosoton viranomaisorganisaatio saadaan nyt hyväksyttävällä esityksellä ajan tasalle, edellytykset ulosottoimen sisällölliseen kehittämiseen kasvavat huomattavasti.

Yksityiskohtana valiokunta kiinnittää huomiota virkanimikkeisiin "ulosottomies" ja "avustava ulosottomies". Valiokunnan mielestä nimikkeet eivät ole nykyisen kielenkäytön mukaisia. Koska nimikkeiden muuttaminen kuitenkin vaikuttaa koko lain systematiikkaan, valiokunta ei ole tässä yhteydessä harkinnut niiden muuttamista. Uudistustyön jatkuessa asiaa on syytä tarkastella tältäkin kannalta.

Yksityiskohtaiset huomautukset

1. Laki ulosottolain muuttamisesta

1 luvun 1 §. Pykälässä on viittaus 11 §:n 3 momenttiin. Koska valiokunta jäljempänä ehdottaa

11 §:n 3 momentin muuttamista, on viittauksen sanamuotoa tarkistettava.

1 luvun 11 §. Pykälän 3 momentin mukaan silloin, kun sisäasiainministeriö on poliisin hallinnosta annetun lain nojalla päättänyt perustaa Lapin läänin kihlakunnanvirastoon nimismiehen viran, nimismies toimii myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

Nimismiehen toimiminen paikallisena ulosottoviranomaisena on lakiteknisesti ehdotettu toteutettavaksi 1 luvun 11 §:n 3 momentin viittauksella poliisin hallinnosta annetun lain 6 a §:ään. Myös viimeksi mainittu säännös on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä (HE 86/1995 vp). Hallintovaliokunnan antaman lausunnon mukaan ehdotettua 6 a §:ää muutetaan siten, että nimismiehen viran perustamisesta kihlakunnanvirastoon päättää valtioneuvoston yleisistunto erityisistä syistä huomioon ottaen kihlakunnan harvan asutuksen, pitkät etäisyydet, hankalat kulkyhteydet, kieliolot tai muut niihin rinnastettavat perusteet. Nimismies hoitaa poliisi- ja ulosotto-osastojen päälliköiden tehtäviä, joiden lisäksi nimismies voidaan määrätä hoitamaan myös syyttäjäosaston päällikön tehtäviä.

Lakivaliokunta pitää pykälän uudelleen kirjoittamista perusteltuna, koska ei ole mahdollista rajoittaa nimismiehen viran perustamista vain Lapin lääniniin, kun vastaavanlaisia erityisolosuhteita on muuallakin maan pohjoisosissa. Valiokunta katsoo, että nimismiehen viran perustamiseen voi olla erityisiä syitä silloin, kun ulosottoasioiden määrä kihlakunnassa on vähäinen eikä ulosottoimen järjestäminen yhteistoiminnassa ole mahdollista.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 3 momentin sanamuotoa tarkistetaan edellä kerrotun perusteella.

Lisäksi *valiokunta edellyttää* hallituksen huolehtivan siitä, että nimismiehen virkojen perustamisessa, jos siihen ryhdytään, noudatetaan suurta pidättyvyyttä siten, että perustamiseen ryhdytään vasta, kun on selvitetty, että kihlakunnanvirastossa käsiteltävien ulosottoasioiden lukumäärä on vähäinen ja että ulosottoimen hoidon järjestäminen lain 1 luvun 3 §:n 2 momentin mukaisesti yhteistoiminnassa ei ole tarkoituksenmukaista.

3 luvun 32 a §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset siitä, miten ulosottomennettelyn aikana esitetyt väitteet ja vaatimukset

ratkaistaan. Pykälän 2 momentin mukaan ensisijaisesti väitteen tai vaatimuksen esittäjän on näytettävä vaatimuksensa toteen. Ulosottomiehen on viran puolesta selvítettävä asiaa vain, mikäli se käy ulosotossa sujuvasti päinsä.

Valiokunta katsoo, että väitteiden ja vaatimusten ratkaiseminen tehostuu, jos ulosottomiehen selvitysvelvollisuutta jonkin verran laajennetaan.

Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin muuttamista siten, että ulosottomiehen selvitysvelvollisuus laajenee hieman, mutta säilyy silti toissijaisena asianosaiseen nähden.

10 luvun 13 §. Pykälässä on menettelysäännökset muutoksenhakemuksen käsittelemisestä käräjäoikeudessa.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan ulosottoimen laillisuus voidaan tutkia käräjäoikeudessa myös silloin, kun asianosainen ei ole osannut vedota viranomaisen selvästi virheelliseen menettelyyn tai lain soveltamiseen. Tätä viranomaistoimen osuutta korostavaa periaatetta ei kuitenkaan ole kirjoitettu lakitekstiin.

Valiokunta ehdottaa, että pykälään lisätään uusi 5 momentti, jossa määritellään käräjäoikeuden tutkimisvelvollisuuden laajuus.

10 luvun 17 §. Pykälässä on säännökset siitä, miten käräjäoikeuden ja hovioikeuden on toimitettava, kun käräjäoikeuden ulosottoasiassa antama päätöstä koskeva valituskirjelmä on jätetty käräjäoikeuteen hovioikeudelle toimitettavaksi.

Valiokuntakäsittelyn aikana on havaittu, että laista puuttuu selkeä perussäännös siitä, että käräjäoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hovioikeuteen.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentin alkuun lisätään valitusoikeutta koskeva pääsääntö. Tämän johdosta myös pykälän otsikkoa on syytä tarkistaa.

3. Laki osamaksukaupasta annetun lain muuttamisesta

12 § (uusi). Osamaksukauppalain mukaan ulosottomies voi tietyin edellytyksin antaa virkapua osamaksulla ostetun esineen takaisinottamiseksi ostajan poissaolosta huolimatta. Laissa ei kuitenkaan ole nimenomaista säännöstä siitä, miten ulosottomiehen on ilmoitettava asianosaiselle tilityksestä, joka tehdään virka-avun antamisen yhteydessä tai asianosaisten pyynnöstä.

Käytännössä tämä on johtanut siihen, että tilityksestä ilmoittamisessa on esiintynyt epäselvyyttä ja epäyhtenäistä käytäntöä. Kuluneen syksyn aikana eduskunnan oikeusasiamies on puuttunut asiaan.

Tämän vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että tässä yhteydessä osamaksukauppalaain 12 §:n 3 momenttiin lisätään ilmoitusvelvollisuutta koskeva säännös. Säännöksen mukaan ulosottomiehen tulee ilmoittaa tilityksestä asianosaisille eli ostajalle ja myyjälle niin aikaisin, että he voivat valvoa etuaan toimituksessa. Osamaksukauppaostajalle riittävän aikainen tiedon saanti on merkityksellinen esimerkiksi silloin, kun hän haluaa esittää selvitystä esineen arvoa määrättäessä huomioon otettavista seikoista tai maksetuista osamaksueristä. Ulosottomiehen tilitystoimituksessa laatimasta tilityspöytäkirjasta syntyy tuomioon verrattava ulosottoeruste, jo-

ten ostajan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että hänellä on mahdollisuus olla läsnä toimituksessa.

Ilmoitus on osamaksukauppalaain 15 §:n nojalla tehtävä ulosottolain 3 luvun 27 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Tilitystä koskevan valituksen määräaika alkaa ehdotetun osamaksukauppalaain 13 §:n mukaan sekä ostajalle että myyjälle siitä päivästä, jona asianosainen on saanut tilityspäätöksestä tiedon.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset 2, 4 ja 5 hyväksyttäisiin muuttamattomina ja

että lakiehdotukset 1 ja 3 hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki**ulosottolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 4 luvun 9 c §, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 § 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 4 luvun 9 c § samana päivänä annetussa laissa (394/73),

muutetaan 1 luku, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 32 §, 4 luvun 9 b ja 10 §, 5 luvun 9 §:n 3 momentti, 11 §:n 4 momentti ja 45 §:n 3 momentti sekä 6 luvun 12, 17 ja 18 § sekä 9 ja 10 luku,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti ja 32 § sekä 5 luvun 45 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), 4 luvun 9 b § samana päivänä annetussa laissa (394/73) ja 10 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 18 päivänä lokakuuta 1929 annetuilla laeilla (239 ja 321/29) sekä mainitulla 18 päivänä toukokuuta 1973 annetulla lailla (389/73), 5 luvun 9 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 11 §:n 4 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (461/84) ja 6 luvun 18 § osittain muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (867/84), sekä 9 ja 10 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä

lisätään 3 luvun 21 §:ään siitä 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1016/85) kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 momentti ja 3 lukuun uusi 32 a §, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 21 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 6 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 ja 4 momentti sekä 8 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset*Ulosottoviranomaiset*

1 §

Ulosottomies

Ulosottoasiat käsittelee ulosottomies. Ulosottomiehenä on kihlakunnanvouti. (*Poist.*) Ulosottomiehenä voi *myös* toimia 11 §:n 3 momentissa tarkoitettu nimismies. Ulosottomiehelle kuuluu *ulosottoasioiden lisäksi* rikostuomioiden täytäntöpano niin kuin siitä erikseen säädetään.

2—9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Ulosottoimen hallinto

10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

11 §

Paikallinen ulosottoviranomainen

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos *valtioneuvoston yleisistunto* on päättänyt, että (*poist.*) kihlakunnanvirastoon *perustetaan* poliisin hallinnosta annetun lain (*poist.*) 6 a §:ssä (/) tarkoitettu nimismiehen virka, toimii nimismies myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

12—14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täydentävät säännökset

15—17 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

12, 13, 20 a, 21, 27 ja 32 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

32 a §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Väitteen tai vaatimuksen esittäjän tulee esittää ne asiakirjat ja muut todisteet, joihin hän viittaa perusteinaan. Ulosottomiehen on hankittava viran puolesta selvitystä (*poist.*), jos se ulosottomenettelyssä sopivasti käy päinsä.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Ulosmittauksesta

9 b ja 10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

6, 9, 11, 21 ja 45 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta

12, 15, 17 ja 18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

Ulosottoasiain kuluista

9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita ja täytäntöönpanon keskeyttäminen*Itseoikaisu*

1—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanoriita

6—13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

14—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn*Valitus*

1—12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

13 §

Käsittely käräjäoikeudessa

(1—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Käräjäoikeus voi tarvittaessa tutkia ulosottomiehen ratkaisun oikeellisuuden myös muulta kuin valituksessa ja vastauksessa ilmoitettujen seikkojen osalta. (Uusi 5 mom.)

14—16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

17 §

Valitus hovioikeuteen ja muutoksenhaku hovioikeuden ratkaisuum

Muutosta käräjäoikeuden päätökseen haetaan valittamalla hovioikeudelta. Käräjäoikeuteen määrääjassa toimitettu, käräjäoikeuden päätöstä koskeva muutoksenhakemus on heti lähetettävä hovioikeuteen. Jos muutoksenhakemuksessa on vaadittu täytäntöönpanon keskeyttämistä, hovioikeuden on heti päätettävä asiasta 9 luvun 14—18 §:n mukaisesti. Muutoksenhakemus on

hovi oikeudessa käsiteltävä kiireellisenä. Täytäntöönpanoriitaa koskevasta osoituksesta sekä asian ratkaisemisesta ja siirtämisestä on voimassa, mitä 13 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 15 §:ssä säädetään.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

18 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

3.

Laki

osamaksukaupasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osamaksukaupasta 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun lain (91/66) 12 §:n 3 momentti, 13 §, 14 §:n 2 momentti ja 16 § seuraavasti:

12 § (uusi)

Ulosottomiehen on ilmoitettava asianosaisille 1 ja 2 momentissa tarkoitettun tilityksen aika ja paikka niin aikaisin, että he voivat valvoa etuaan toimituksessa. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua toimituksista on laadittava pöytäkirja. Ulosottomies saa tarpeen vaatiessa käyttää esineen arvioimisessa apunaan asiantuntijoita. Toi-

mituksesta aiheutuvat kustannukset on hakijan etukäteen suoritettava, jos ulosottomies niin vaatii.

13, 14 ja 16 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Vähänäkki ja jäsenet Aittoniemi,

Karpio, Krohn, Kuosmanen, Lapintie, Myllyniemi, R. Ojala, M. Pohjola, Rinne, Ryhänen, Salo, Tahvanainen ja Tarkka.

Vastalause

Hallituksen esitys, jota valiokunnan mietintö valtaosin tukee, ei ole hyväksyttävissä erityisesti 1. lakiehdotuksen 3 ja 6 §:n osalta. Lakiehdotuksen 3 § antaa oikeusministeriölle kaikkinaisen vallan kihlakuntien välillä tapahtuvan yhteistoiminnan ja toimintojen yhdistämisen suhteen. Oikeusministeriön ei tarvitse edes kuulla lääninhallitusta saati sitten kihlakuntia muussa ta-

pauksessa kuin silloin, kun kysymys on määräyksestä ulosotto toiminnan kaikkinaiseen hoitamiseen myös toisen kihlakunnan alueella. Tällainen määräämisvallan keskittäminen oikeusministeriölle on vastoin ns. subsidiariteettiperiaatetta ja sillä pyritään luomaan puitteet myöhemmälle mielivaltaiselle kihlakuntien yhdistämiselle.

Lakiehdotuksen 6 § taas ei mahdollista ns. yhteishenkilöstön käyttämistä kihlakunnanvirastossa. Palvelujen joustavuuden ja ammattitaidon monipuolisuuden kannalta tämä olisi ollut perusteltua kuten useissa asiantuntijalausunnoissa on todettu.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotukset 2—5 hyväksyttäisiin sellaisina kuin ne ovat valiokunnan mietinnössä ja

että lakiehdotus 1 hyväksyttäisiin muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 1 luvun 3, 6 ja 11 § näin kuuluvina:

3 §

Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta

Paikallinen ulosotto toimi järjestetään ja hoidetaan kihlakunnittain.

Oikeusministeriö voi lääninhallituksen esityksestä erityisestä syystä määrätä kihlakunnanviraston ulosotto-osaston hoitamaan tehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella taikka määrätä eri kihlakuntien ulosotto-osastot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa. Ennen esityksen tekemistä lääninhallituksen on kuultava kuntia ja kihlakunnanvirastoja.

6 §

Muu henkilöstö

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Kihlakunnanviraston ulosotto-osaston muita kuin varsinaisia ulosottomiehen ja avustavan ulosottomiehen tehtäviä hoitaa kihlakunnanviraston yhteinen henkilöstö, josta säädetään tarvittaessa asetuksella. Yhteisen henkilöstön ottaa kihlakunnanviraston päällikkö, jollei hänen vahvistamassaan kihlakunnanviraston työjärjestyksessä toisin määrätä. (Uusi 2 mom.)

11 §

Paikallinen ulosottoviranomainen

Paikallinen viranomainen ulosottoasioissa ja muualla laissa ulosottomiehelle säädettyissä tehtävissä on kihlakunnanvouti, joka toimii kihlakunnan ulosottovirastossa tai kihlakunnanviraston ulosotto-osastossa. Erityisestä syystä kihlakunnanvouti voidaan määrätä hoitamaan tehtäviä useamman eri kihlakunnan ulosottoyksikössä.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Jos sisäasiainministeriö on päättänyt, että kihlakunnanvirastoon perustetaan poliisin hallinnosta annetun lain 6 a §:ssä (/) tarkoitettu nimismiehen virka, toimii nimismies myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1995

Sulo Aittoniemi

HALLINTOVALIOKUNTA

Liite

Lausunto 7/1995 vp

Hallituksen esitys 106/1995 vp

Lakivaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 3 päivänä loka-kuuta 1995 hallituksen esityksen n:o 106/1995 vp ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa lakivaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina osastopäällikkö Tuomo Rapola, hallitusneuvos Esko Sorvali, lainsäädäntöneuvos Tuula Linna ja vanhempi hallitussihteeri Christer Lundström oikeusministeriöstä, ylijohtaja Pekka Kilpi, poliisijohtaja Seppo Nevala, neuvotteleva virkamies Tiina Eränkö-Pekkanen, neuvotteleva virkamies Martti Jarkko ja ylitarkastaja Päivi Pekkarinen sisäasiainministeriöstä, hallitussihteeri Risto Leikos valtiovarainministeriöstä, apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen, professori Olli Mäenpää Helsingin yliopistosta, maaherra Eva-Riitta Siitonen Uudenmaan lääninhallituksesta, maaherra Kalevi Kivistö Keski-Suomen lääninhallituksesta, maaherra Olavi Martikainen Kuopion lääninhallituksesta, kansliapäällikkö Pentti Saira Lapin lääninhallituksesta, kehittämispäällikkö Antti Iso-Koivisto Suomen Kuntaliitosta, puheenjohtaja Mikko Paatero Poliisin lääninjohto ry:stä, puheenjohtaja Antero Tuomi ja I varapuheenjohtaja Tapani Tiilikainen Suomen Nimismiesyhdistyksestä, puheenjohtaja Jorma Kalske Suomen kaupunginviskaaliyhdistyksestä, puheenjohtaja Pekka Louekoski Suomen kaupunginvoutien yhdistyksestä, varapuheenjohtaja Lauri Haikarainen Suomen henkikirjoittajayhdistyksestä, varapuheenjohtaja Kyösti Kerälä Suomen poliisijärjestöjen liitosta edustaen myös Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry:tä ja Avustavat ulosottomiehet ry:tä, puheenjohtaja Veli-Erkki Wäre Poliisilakimiehet ry:stä, puheenjohtaja Mauno Laaninen Suomen ulosottoapulaisten yhdistyksestä, puheenjohtaja Juhani Orava Keski-Pohjanmaan

Poliisiyhdistyksestä, käräjätuomari Seppo Mänikkö Suomen käräjäoikeustuomarit ry:stä, lakimies Astrid Thors Svenska Finlands folktingetin hallintovaliokunnasta, kaupunginjohtaja Veikko Tikkanen Kuhmon kaupungista, kaupunginjohtaja Pertti Vainionpää Nurmeksen kaupungista, kunnanjohtaja Jussi Huttunen Leppävirran kunnasta, poliisimestari Juhani Virkkunen Oulun poliisilaitoksesta, nimismies Antero Kotila Kristiinankaupungin nimismiespiiristä, nimismies Bo-Sanfrid Höglund Pietarsaaren nimismiespiiristä, nimismies Matti Vuorinen Vantaan nimismiespiiristä, nimismies Ossi Hyvönen Muonion nimismiespiiristä, nimismies Pentti Tuppurainen Kuhmon nimismiespiiristä, nimismies Reijo Heikkinen Saarijärven nimismiespiiristä, nimismies Mikko Sormunen Kuusamon nimismiespiiristä, nimismies Matti Hoviniemi Kangasniemen nimismiespiiristä, nimismies Esa Karhu Nurmeksen nimismiespiiristä, vanhempi konstaapeli Pekka Ala-Fossi Kauhajoen nimismiespiiristä ja toimistosihteeri Tuula Haapanen Pöytyän nimismiespiiristä. Lisäksi Savon Liitto, Kivijärven kunta ja Nokian nimismiespiiri ovat antaneet kirjallisen asiantuntijalausannon.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi ulosottoimen hallinto- ja lainkäyttöorganisaatio. Ensin mainitulta osin ehdotukset perustuvat valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettuun lakiin. Ehdotukset liittyvät ulosottolainsäädännön kokonaisuudistukseen, joka on tarkoitus toteuttaa vaiheittain laajahkoin osittaisuudistuksin.

Uudet ulosoton hallinto-organisaatiota koskevat säännökset eli säännökset ulosottoviranomaisista ja ulosottoimen hallinnosta sijoitetaisiin ulosottolakiin, jolloin ulosottotoimesta annettu laki kumottaisiin. Ulosottomiehenä toi-

misi kihlakunnanvouti. Paikallinen ulosottotoimi järjestettäisiin kihlakunnittain, ja oikeusministeriö voisi määrätä tehtävien hoitamisesta toisen kihlakunnan alueella ja yhteistoiminnasta ulosotossa. Ulosottomiestä koskevat esteellisyys säännökset ehdotetaan tarkistettaviksi. Avustava ulosottomies suorittaisi ulosottomiehen määrämät täytäntöönpanotehtävät ulosottomiehen valvonnassa. Ulosottotoimen keskusviranomaisena olisi oikeusministeriö, jonka hallinnonalaan ulosottoviranomaiset ja ulosottotoimen hallinto kuuluvat. Paikallisena ulosottoviranomaisena olisi kihlakunnanvouti. Lääninhallitukselle kuuluisivat sille asetuksessa erikseen säädetty tehtävät.

Ulosottotoimen lainkäyttöorganisaatio ehdotetaan uudistettavaksi siten, että muutosta ulosottoasioissa haettaisiin ulosotonhaltijan sijasta kärjäoikeudelta. Ulosottovalitusten käsittely keskitettäisiin 19 kärjäoikeuteen. Muutoksen hakemus käsiteltäisiin kärjäoikeudessa yhden tuomarin kokoonpanossa. Kärjäoikeuden päätöksiin haettaisiin normaaliin tapaan muutosta hovioikeudelta ja sen päätöksiin korkeimmalta oikeudelta. Maksuton oikeudenkäynti olisi mahdollinen ulosottovalitusasiassa.

Ulosottomiehen itseoikaisumahdollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi. Ulosottomenettelyyn liittyvien takaisinsaanti- ja vahvistuskanteiden sekä sivullisen nostamien ulosoton torjuntakanteiden yhtenäiseksi sääntelyksi ehdotetaan ulosottolakiin otettavaksi säännöksiä kärjäoikeudessa riita-asiana ajettavasta kanteesta (*täytäntöönpanoriita*). Lakiehdotuksessa on myös täydennetyt säännökset täytäntöönpanon keskeyttämisestä.

Lisäksi ehdotetaan hallinto- ja lainkäyttöorganisaation uudistamisen johdosta tarpeelliseksi käyviä muutoksia säännöksiin, jotka koskevat tehtävien ja toimivallan jakoa ulosottomiehen ja avustavan ulosottomiehen välillä, sekä eräisiin menettelyä ulosottoasioissa koskeviin säännöksiin. Osamaksukaupasta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi ulosottolain muutoksenhakujärjestelmän uudistamisen vaatimat muutokset sekä otettavaksi säännös tilityssaatavan korosta. Kielilakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kaikkien ulosottomiesten kaksikielisellä alueella antamat kuulutukset voidaan kirjoittaa ainoastaan väestön enemmistön kielellä, jollei hakija toisin vaadi.

Esityksen voimaantulo hallinto-organisaation uudistamisen osalta on riippuvainen paikallishallintouudistuksen toteutumisesta, minkä on

suunniteltu tapahtuvan 1 päivänä joulukuuta 1996. Tämän vuoksi ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan sanottuna ajankohtana.

Valiokunnan kannanotot

1. Yleisperustelut

Valiokunta toteaa, että esitys muodostaa yhdessä hallituksen esitysten 83/1995 vp, 86/1995 vp, 97/1995 vp ja 129/1995 vp kanssa valtion paikallishallinnon uudistamiseen liittyvän kokonaisuuden. Esitykset toteutuessaan muodostavat samalla yhdessä valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) kanssa kihlakuntauudistuksen lakiperusteisen normipohjan.

Lisäksi on syytä todeta, että maa on jo valtion paikallishallintolain nojalla jaettu valtioneuvoston päätöksellä kihlakuntiin sekä päätetty kihlakuntien virastotyyppistä ja kielellisestä jaotuksesta. Kihlakunnassa on joko kihlakunnanvirasto tai erillinen virasto. Tässä yhteydessä tarkastelu painottuu kihlakunnanviraston näkökulmaan. Uudistuksen toimeenpanon tässä vaiheessa on tarkoitus muuttaa virastotyyppipäätöstä.

Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain mukaan valtion paikallishallinnon uudistamisen tavoitteena on parantaa palvelujen laatua ja kansalaisten oikeusturvaa, turvata palvelujen riittävä ja tasapuolinen saavuus maan eri osissa sekä luoda edellytykset toimintojen kokoamiselle yhteen, päätösvalan siirtämiselle paikallistasolle ja palvelujen taloudelliselle tuottamiselle. Käsitellyssä olevat lakiehdotukset eivät takaa välttämättä kaikilta osin uudistuksen tavoitteiden toteutumista niin sanotun puitelain ja sen perustelujen mukaisella tavalla. Esillä olevat hallituksen esitykset muodostavat kuitenkin toteuttamiskelpoisen ratkaisumallin. Vasta käytännön soveltaminen osoittaa ratkaisun toimivuuden. Tästä syystä uudistuksen toimeenpanoa onkin tarkkaan seurattava.

Paikallishallintolain perusteella maa on jaettu sen eri alueiden olosuhteet huomioon ottaen kihlakuntiin, jotka ovat kooltaan ja väestömääriltään erilaisia. Valiokunta kiinnittää myönteisenä seikkana huomiota siihen, että lakiehdotukset mahdollistavat hallinnon järjestämisen eri osissa maata eri tavalla paikalliset olosuhteet huomioon ottaen siten, että myös kansalaisen näkö-

kulmasta pyritään turvaamaan kohtuullisesti palvelujen asianmukainen saatavuus.

Valiokunta toteaa, että uudistuksen toimeenpanon selkeänä lähtökohtana on valtion paikallishallinnon järjestäminen ja hoitaminen poliisi-, ulosotto- ja syyttäjätöiden osalta kihlakunnittain. Kuitenkaan kaikki muodostetut kihlakunnat eivät pysty toimimaan täysin itsenäisesti. Osittainen yhteistoiminta tulee olemaan suhteellisen yleistä.

Yhteistoiminnan järjestämistä rajoittaa pääsääntö tehtävien hoitamisesta ja järjestämisestä kihlakunnittain. Tämän vuoksi valiokunnan käsityksen mukaan mikään kihlakunta ei voi olla täysin tyhjä jonkin toimialan tehtävien ja henkilöstön osalta. Vaikka toimialan päällikkö työskentelisi yhteistoimintatilanteessa toisesta kihlakunnasta käsin, olisi kihlakunnalla kuitenkin omat määrärahat ja omaa henkilöstöä. Hallintovaliokunta korostaa, ettei yhteistoiminnalla saa luoda kihlakuntajaotuksen mitätöiviä suurpiirejä. Yhteistoiminnassa onkin kysymys järkevästä ja käytännöllisestä tehtävien hoitamisesta kihlakuntajaon puitteissa.

Edellisessä kappaleessa lausuttuun viitaten hallintovaliokunta katsoo, että kihlakunnassa tulee olla kihlakunnanvouti, jos tehtäviä riittää yhdellekin ulosottomiehelle. Eri asia on, että esimerkiksi sijaisuudet saatetaan joutua hoitamaan tällöinkin eri kihlakuntien kihlakunnanvoutien kesken. Tässä kappaleessa sanottu koskee myös kihlakunnansyyttäjä. Lisäksi valiokunta katsoo, että jokaisen kihlakunnan ulosottoyksikössä tulee olla ainakin avustavia ulosottomiehiä ja mahdollisesti myös tilittävää henkilökuntaa. Hallintovaliokunta pitää lähtökohtana, että jokaisessa kihlakunnassa olisi ainakin poliisipäällikön virka. Mikäli tällaisen viran perustaminen ei ole järkevää, on kihlakuntajakoa tarpeen muuttaa.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä vakavaa huomiota siihen, että asianomaiset ministeriöt päättäessään yhteistoiminnasta ja yhteistoiminta-alueista huolehtivat siitä, etteivät yhteistoiminta-alueet poikkea eri toimialoilla toisistaan muutoin kuin välttämättömistä syistä.

Osassa maata ei voida uudistuksen tavoitteita muun muassa kansalaisen näkökulmasta toteuttaa edes järkevällä yhteistoiminnalla. Hallituksen esityksessä poliisihallintolain muuttamisesta todetaankin, että Lapin läänin alueella eräät sen kihlakunnat ovat alueeltaan ja väestömäärältään sellaisia, että eri osastojen päälliköiden täyden työmäärän saavuttaminen ei ole mahdollista yh-

teistoimintajärjestelyinkään. Näiden poikkeuksellisten tilanteiden varalta sekä palvelujen riittävän ja tasapuolisen saatavuuden turvaamiseksi hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että sisäasiainministeriö voisi perustaa kihlakunnanvirastoon nimismiehen viran. Nimismies toimisi poliisi-, syyttäjä- ja ulosotto-osastojen päällikkönä. Järjestelyn mahdollistava säännös sisältyy myös kihlakunnansyyttäjiä koskevaan lakiesitykseen.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta on päätenyt ehdottamaan poliisihallintolain muuttamista siten, että valtioneuvoston yleisistunto voi erityisistä syistä ottaen huomioon kihlakunnan harvan asutuksen, pitkät etäisyydet, hankalat kulkuyhteydet, kieliolot tai muut niihin rinnastettavat perusteet päättää, että kihlakunnanvirastoon perustetaan nimismiehen virka poliisi- ja ulosotto-osastojen päälliköiden tehtävien hoitamista varten. Nimismies voidaan määrätä hoitamaan myös syyttäjäosaston päällikön tehtäviä. Valiokunnan ehdottamassa muodossa erityisestä syystä perustettavaan nimismiehen virkaan tulisivat kuulumaan vain aivan poikkeuksellisesti syyttäjän tehtävät.

Ulosottoimen osalta niin sanottua varsinaista substanssien henkilöstöä ovat esityksen perusteella lähinnä ulosottomies ja avustava ulosottomies. Muuta henkilöstöä, joka tekee luonnollisesti tärkeää ja ammattitaitoa vaativaa työtä, voidaan tässä yhteydessä luonnehtia avustavaksi henkilöstöksi. Avustavan henkilöstön osalta voidaan todeta, että toiminnassaan tietyllä hallinnonalalla virkamiehet ovat itsenäisiä suhteessa toisiin hallinnonaloihin. Saman virasto- ja tulosyksikön virkamiehinä he ovat sen sijaan henkilöstöhallinnollisesti yhdenvertaisessa asemassa. Käytännön kannalta onkin tärkeää, että kihlakunnanvirastojen toiminta kaikissa olosuhteissa taataan. Sanottu tarkoittaa sitä, että eri osastojen avustavaa henkilöstöä on voitava tarvittaessa, esimerkiksi sijaisuuksien ja työruuhkien kyseessä ollen, käyttää kihlakunnanviraston muiden osastojen töihin.

Valiokunta ehdottaa poliisi-, ulosotto- ja syyttäjätöiden toimialalakien yhteistoimintasäännöksiin liittyvän kuulemismenettelyn yhdenmukaistamista täsmentäen samalla poliisihallintolaissa ehdotettua mallia.

Valiokunta korostaa uudistuksen toimeenpanossa palvelujen saatavuuden turvaamista pitäen tärkeänä, että uudistuksen yhteydessä säilytettäisiin mahdollisuuksien mukaan nykyiset poliisi- ja rekisteritoimistot. Nykyisistä

poliisipiirien kanslioista muodostetaan kihlakunnanvirastoja, erillisiä virastoja tai niiden palveluyksiköitä. Samoin rekisteritoimistoista muodostetaan joko kihlakunnanvirastojen yksiköitä, erillisiä virastoja tai niiden palveluyksiköitä. Muihin kihlakuntaan kuuluviin kuntiin, palvelujen tarpeesta riippuen, perustetaan eri hallinnonalojen yhteisiä palveluyksiköitä, joiden osapuolina voisivat kihlakunnanviraston lisäksi olla ainakin työvoimatoimisto, verotoimisto, kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto ja kunta. Palveluyksikköjen määrä näin ollen lisääntyisi nykytilanteeseen verrattuna.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että kansalaisten palvelu ja asioiden käsittely kaksikielillä alueilla turvataan molemmilla kielillä.

Valiokunta korostaa riittävän koulutuksen järjestämistä uudistuksen toimeenpanoon liittyen.

2. Yksityiskohtaiset kannanotot

Laki ulosottolain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Ulosottomies. Valiokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa nimismiehen virasta esitettyyn viitaten lakiehdotuksen 1 §:ään tässä kohdin tekisenä pidettävää muutosta.

3 §. Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta. Kihlakuntien yhteistoimintaa koskevasta säännöksestä ei selkeästi ilmene se seikka, että ensin on päätettävä ne kihlakunnat, joiden ulosottotehtävät hoidetaan toisen kihlakunnan toimesta. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi 3 §:n 2 momentin muuttamista. Lisäksi valiokunta ehdottaa 3 §:n 2 momentin kuulemismenettelyn laajentamista ja kirjoittamista yhdenmukaiseksi noudattaen poliisihallintolain menettelyä kuitenkin täsmentäen siinä esitettyä kuulemisratkaisua.

11 §. Paikallinen ulosottoviranomainen. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kihlakunnanvoudilla on tehtäviä myös avustavien ulosotomiesten valvonnassa. Tämä seikka on syytä ottaa huomioon arvioitaessa kihlakunnanvoutien työmäärää, minkä vuoksi ainakaan kahta kihlakuntaa useampaa yksikköä ei pitäisi antaa saman voudin johdettavaksi. Voidaan aiheellisesti epäillä, kykeneekö yksi virkamies valvomaan muodostuvia suuria alueita palvelutoimistoihin. Myös läänien rajat ja muodostettavien alueiden kielelliset olot tulisi ottaa huomioon kihlakunnanvoutien toimialueita määrättäessä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 11 §:n 1 momentin loppuun uutta virkettä, jonka mukaan kihlakunnanvouti voidaan erityisistä syistä määrätä hoitamaan tehtäviä useamman eri kihlakunnan ulosottoyksikössä.

Lisäksi valiokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa nimismiehen virasta esitettyyn viitaten 11 §:n 3 momentin muuttamista siten, että nimismies toimii valtioneuvoston päätöksellä myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

3. Muut kannanotot

Valiokunta on lausunnossaan ottanut kantaa hallituksen esitykseen ainoastaan paikallishallinnon uudistamiseen liittyviltä ulosottotoimen hallintoa koskevilta osilta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja ehdottaa, että ne hyväksytään valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Valiokunta esittää kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki**ulosottolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 4 luvun 9 c §, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 § 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 4 luvun 9 c § samana päivänä annetussa laissa (394/73),

muutetaan 1 luku, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 32 §, 4 luvun 9 b ja 10 §, 5 luvun 9 §:n 3 momentti, 11 §:n 4 momentti ja 45 §:n 3 momentti sekä 6 luvun 12, 17 ja 18 § sekä 9 ja 10 luku,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti ja 32 § sekä 5 luvun 45 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), 4 luvun 9 b § samana päivänä annetussa laissa (394/73) ja 10 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 18 päivänä lokakuuta 1929 annetuilla laeilla (239 ja 321/29) sekä mainitulla 18 päivänä toukokuuta 1973 annetulla lailla (389/73), 5 luvun 9 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 11 §:n 4 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (461/84) ja 6 luvun 18 § osittain muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (867/84), sekä 9 ja 10 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä

lisätään 3 luvun 21 §:ään siitä 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1016/85) kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 momentti ja 3 lukuun uusi 32 a §, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 21 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 6 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 ja 4 momentti sekä 8 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset*Ulosottoviranomaiset*

1 §

Ulosottomies

Ulosottoasiat käsittelee ulosottomies. Ulosottomiehenä on kihlakunnanvouti. (*Poist.*) *Ulosottomiehenä toimii myös* 11 §:n 3 momentissa tarkoitettu nimismies. Ulosottomiehelle kuuluu myös rikostuomioiden täytäntöönpano niin kuin siitä erikseen säädetään.

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 §

Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Oikeusministeriö voi *läninhallitusta, asianomaisia kihlakunnanvirastoja, kihlakunnan ulos-*

ottovirastoja ja kihlakunnanviraston ulosotto-osastoja sekä alueen kuntia kuultuaan

1) *ulosottoasioiden lukumäärän sitä edellyttäessä määrätä kihlakunnan ulosottoviraston tai kihlakunnanviraston ulosotto-osaston hoitamaan ulosottotehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella; taikka*

2) *paikallisen ulosottotoimen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi määrätä eri kihlakuntien ulosottovirastot tai kihlakunnanvirastojen ulosotto-osastot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa.*

4—9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Ulosottotoimen hallinto

10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

11 §

Paikallinen ulosottoviranomainen

Paikallinen viranomainen ulosottoasioissa ja

muualla laissa ulosottomiehelle säädetyissä tehtävissä on kihlakunnanvouti, joka toimii kihlakunnan ulosottovirastossa tai kihlakunnanviraston ulosotto-osastossa. *Erityisistä syistä kihlakunnanvouti voidaan määrätä hoitamaan tehtäviä useamman eri kihlakunnan ulosottoyksikössä.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos valtioneuvoston yleisistunto on päättänyt, että (*poist.*) kihlakunnanvirastoon *perustetaan* poliisin hallinnosta annetun lain (*poist.*) 6 a §:ssä (/) tarkoitettu nimismiehen virka, toimii nimismies myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

12—14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täydentävät säännökset

15—17 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

12, 13, 20 a, 21, 27, 32 ja 32 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Ulosmittauksesta

9 b ja 10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

6, 9, 11, 21 ja 45 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta

12, 15, 17 ja 18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

Ulosottoasiain kuluista

9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita ja täytäntöönpanon keskeyttäminen

Itseoikaisu

1—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanoriita

6—13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

14—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

Valitus

1—12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

13—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Dromberg sekä jäsenet Juurola,

Kallio, Kankaanniemi, Karpio, V. Koski, Kuro-la, Löf, Manninen, Mikkola, T. Pohjola, Puhjo, Pulliainen ja Ranta-Muotio.

Eriävä mielipide

Kihlakuntaudistus ei toteudu hallituksen esitusten pohjalta niin sanotun puitelain ja sen perustelujen mukaisessa muodossa. Uudistuksessa ei synny todellisia yhden luukun periaatteella toimivia yhtenäisvirastoja. Sen sijaan tosiasiallisesti muodostuu kihlakuntajaotuksesta poiketen yhteistoiminta-alueita, joita on kihlakuntien määrää selvästi vähemmän. Käsiteltävinä olevien lakiehdotusten mukaisessa muodossa kihlakuntajaotuksella ei näin ollen tule kaikkialla maassa olemaan tosiasiallista merkitystä hallinnollisena jaotuksena. Tämän vuoksi palvelujen riittävä ja tasapuolinen saatavuus maan eri osissa ei toteudu puitelain edellyttämällä tavalla.

Epäkohtien korjaamiseksi ehdotammekin erillislakien säätämistä edellisellä eduskuntakaudella hallintovaliokunnassa yksimielisesti hyväksytyyn mallin mukaisina, täydennettynä nykyisissä esityksissä olevalla nimismiesjärjestelmällä, joka ulotetaan koko maahan.

Ehdotuksemme mukaan tehtävät hoidetaan ja järjestetään kaikissa tapauksissa kihlakunnittain.

Yhteistoiminta voi tulla kysymykseen vain poikkeuksellisesti ja ainoastaan osittaisena yhteistoimintana.

Lisäksi ehdotamme, että nimismiesjärjestelmä tulisi sisäasiainministeriön päätöksellä otettavaksi käyttöön siellä, missä tehtäviä ei voida asianmukaisesti järjestää ja hoitaa kihlakunnittain.

Edelleen ehdotamme, että avustava henkilöstö olisi kihlakunnanviraston yhteistä.

Edellä olevan perusteella esitämme kunnioittaen,

että valiokunnan lausuntoon sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki

ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annettun ulosottolain 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 4 luvun 9 c §, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 § 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 4 luvun 9 c § samana päivänä annetussa laissa (394/73),

muutetaan 1 luku, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 32 §, 4 luvun 9 b ja 10 §, 5 luvun 9 §:n 3 momentti, 11 §:n 4 momentti ja 45 §:n 3 momentti sekä 6 luvun 12, 17 ja 18 § sekä 9 ja 10 luku,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti ja 32 § sekä 5 luvun 45 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), 4 luvun 9 b § samana päivänä annetussa laissa (394/73) ja 10 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 18 päivänä lokakuuta 1929 annetuilla laeilla (239 ja 321/29) sekä mainitulla 18 päivänä toukokuuta 1973 annetulla lailla (389/73), 5 luvun 9 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 11 §:n 4 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (461/84) ja 6 luvun 18 § osittain muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (867/84), sekä 9 ja 10 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä

lisätään 3 luvun 21 §:ään siitä 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1016/85) kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 momentti ja 3 lukuun uusi 32 a §, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 21 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 6 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 ja 4 momentti sekä 8 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

Ulosottoviranomaiset

1 ja 2 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

3 §

Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta

Paikallinen ulosottotoimi järjestetään ja *hoitetaan* kihlakunnittain.

Oikeusministeriö voi *lääninhallituksen esityksestä erityisestä syystä määrätä kihlakunnanviraston ulosotto-osaston hoitamaan tehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella taikka määrätä eri kihlakuntien ulosotto-osastot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa. Ennen esityksen tekemistä lääninhallituksen on kuultava kuntia, kihlakunnanvirastoja ja ulosotto-osastoja.*

4 ja 5 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

6 §

Muu henkilöstö

(1 mom. kuten valiokunnan lausunnossa)

Kihlakunnanviraston ulosotto-osaston muita kuin varsinaisia ulosottomiehen ja avustavan ulosottomiehen tehtäviä hoitaa kihlakunnanviraston yhteinen henkilöstö, josta säädetään tarvittaessa asetuksella. Yhteisen henkilöstön ottaa kihlakunnanviraston päällikkö, jollei hänen vahvistamisaan kihlakunnanviraston työjärjestyksessä toisin määrätä. (Uusi 2 mom.)

7—9 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Ulosottotoimen hallinto

10 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

11 §

Paikallinen ulosottoviranomainen

(1 ja 2 mom. kuten valiokunnan lausunnossa)

Jos sisäasiainministeriö on päättänyt, että kihlakunnanvirastoon perustetaan poliisin hallinnosta annetun lain 6 a §:ssä (/) tarkoitettu nimismiehen virka, toimii nimismies myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

12—14 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Täydentävät säännökset

15—17 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

12, 13, 20 a, 21, 27, 32 ja 32 a §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

4 luku

Ulosmittauksesta

9 b ja 10 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

6, 9, 11, 21 ja 45 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneiden varain tilityksestä ja jakamisesta

12, 15, 17 ja 18 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

8 luku

Ulosottoasiain kuluista

9 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

9 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita ja täytäntöönpanon keskeyttäminen

Itseoikaisu

1—5 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Täytäntöönpanoriita

6—13 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

14—18 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

Valitus

1—12 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

13—18 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1995

Matti Väistö
Hannes Manninen

Toimi Kankaanniemi
Aulis Ranta-Muotio

